

«ARA PUGEM A JERUSALEM» (Mt 20,18)

QUARESMA: UN TEMPS PER A RENOVAR LA FE, L'ESPERANÇA I LA CARITAT

Missatge del sant pare Francesc per a la Quaresma 2021

Benvolguts germans i germanes,

Quan Jesús anuncia als seus deixebles la seva passió, mort i resurrecció per a complir amb la voluntat del Pare, els revela el sentit profund de la seva missió i els exhorta a associar-se a ella, per a la salvació del món.

Recurrent el camí quaresmal, que ens conduirà a les celebracions pasquals, recordem aquell que «s'abaixà i es feu obedient fins acceptar la mort, i una mort de creu» (Fl 2,8). En aquest temps de conversió renovem la nostra fe, sadollem la nostra set amb l'«aigua viva» de l'esperança i rebem amb el cor obert l'amor de Déu que ens converteix en germans i germanes en Crist. En la nit de Pasqua renovarem les promeses del nostre baptisme, per a renéixer com a homes i dones nous, gràcies a l'obra de l'Esperit Sant. Tanmateix, l'itinerari de la Quaresma, a l'igual que tot camí cristià, ja és sota la llum de la Resurrecció, que anima els sentiments, les actituds i les decisions de qui desitja seguir Crist.

El dejuni, la pregària i l'almoina, tal com els presenta Jesús en la seva predicació (cf. Mt 6,1-18), són les condicions i l'expressió de la nostra conversió. La via de la pobresa i de la privació (el dejuni), la mirada i els gestos d'amor envers l'home ferit (l'almoina) i el diàleg filial amb el Pare (la pregària) ens permeten encarnar una fe sincera, una esperança viva i una caritat operant.

1. La fe ens crida a acollir la Veritat i a ser testimonis, davant Déu i davant els nostres germans i germanes.

En aquest temps de Quaresma, acollir i viure la Veritat que es va manifestar en Crist significa per damunt de tot deixar-se aconseguir per la paraula de Déu, que l'Església ens transmet de generació en generació. Aquesta Veritat no és una construcció de l'intel·lecte, destinada a poques ments elegides, superiors o il·lustres, sinó que és un missatge que rebem i podem comprendre gràcies a la intel·ligència del cor, obert a la grandesa de Déu que ens estima abans que nosaltres mateixos en siguem conscients. Aquesta Veritat és Crist mateix que, assumint plenament la nostra humanitat, es va fer Camí —exigent però obert a tots— que porta a la plenitud de la Vida.

El dejuni viscut com a experiència de privació, per a qui el viuen amb senzillesa de cor porta a descobrir de nou el do de Déu i a comprendre la nostra realitat de criatures que, a la seva imatge i semblança, troben en ell el seu acompliment. Fent l'experiència d'una pobresa acceptada, qui dejuna es fa pobre amb els pobres i «acumula» la riquesa de l'amor rebut i compartit. Entès així i posat en pràctica, el dejuni contribueix a estimar Déu i el proïsme pel fet que, com ens ensenya sant Tomàs d'Aquino, l'amor és un moviment que centra l'atenció en l'altre considerant-lo com un amb ell mateix (cf. Carta enc. *Fratelli tutti*, 93).

La Quaresma és un temps per a creure, és a dir, per a rebre Déu en la nostra vida i permetre-li «fer estada» en nosaltres (cf. Jn 14,23). Dejunar significa alliberar la nostra

existència de tot allò que destorba, fins i tot de la saturació d'informacions —vertaderes o falses— i productes de consum, per a obrir les portes del nostre cor a aquell que ve a nosaltres pobre de tot, però «ple de gràcia i de veritat» (Jn 1,14): el Fill de Déu salvador.

2. L'esperança com «aigua viva» que ens permet continuar el nostre camí

La samaritana, a qui Jesús demana que li doni aigua al costat del pou, no entén quan ell li diu que podria oferir-li «aigua viva» (Jn 4,10). Al principi, naturalment, ella pensa en l'aigua material, mentre que Jesús es refereix a l'Esperit Sant, aquell que ell donarà en abundància en el misteri pasqual i que infon en nosaltres l'esperança que no decep. En anunciar la seva passió i mort Jesús ja anuncia l'esperança, quan diu: «El tercer dia ressuscitarà» (Mt 20,19). Jesús ens parla del futur que la misericòrdia del Pare ha obert de bat a bat. Esperar amb ell i gràcies a ell vol dir creure que la història no acaba amb els nostres errors, les nostres violències i injustícies, ni amb el pecat que crucifica l'Amor. Significa sadollar-nos del perdó del pare en el seu cor obert.

En l'actual context de preocupació en què vivim i en què tot sembla fràgil i incert, parlar d'esperança podria semblar una provocació. El temps de Quaresma està fet per a esperar, per a tornar a dirigir la mirada a la paciència de Déu, que continua tenint cura de la seva creació, mentre que nosaltres sovint la maltractem (cf. Carta enc. *Laudato si'*, 32-33; 43-44). És esperança en la reconciliació, a la qual sant Pau ens exhorta amb passió: «Reconcilieu-vos amb Déu!» (2Co 5,20). Quan rebem el perdó, en el sagrament que es troba en el cor del nostre procés de conversió, també nosaltres ens convertim en difusors del perdó: pel fet d'haver-lo acollit nosaltres, podem oferir-lo, sent capaços de viure un diàleg atent i adoptant un comportament que conforti qui es troba ferit. El perdó de Déu, també mitjançant les nostres paraules i gestos, permet viure una Pasqua de fraternitat.

En la Quaresma, estiguem més atents a «donar paraules de confort, que enforteixen, que consolen, que reconforten, que estimulen», en comptes de «paraules que humilien, que entristeixen, que irriteren, que menyspreen» (Carta enc. *Fratelli tutti* [FT], 223). A vegades, per a donar esperança, només cal ser «una persona amable, que deixa de costat les seves ansietats i urgències per a prestar atenció, per a regalar un somriure, per a dir una paraula que estimuli, per a possibilitar un espai d'escolta enmig de tanta indiferència» (*ibid.*, 224).

En el recolliment i el silenci de la pregària se'ns dona l'esperança com a inspiració i llum interior, que il·lumina els desafiaments i les decisions de la nostra missió: per això és fonamental recollir-se en oració (cf. Mt 6,6) i trobar, en la intimitat, el Pare de la tendresa.

Viure una Quaresma amb esperança significa sentir que, en Jesucrist, som testimoni del temps nou, en el qual Déu «fa noves totes les coses» (cf. Ap 21,1-6). Significa rebre l'esperança de Crist que lliura la vida a la creu i que Déu ressuscita al tercer dia, «disposats sempre a donar explicació a tothom qui ens demani una raó de la nostra esperança» (cf. 1Pe 3,15).

3. La caritat, viscuda rere les petjades de Crist, mostrant atenció i compassió per cada persona, és l'expressió més alta de la nostra fe i de la nostra esperança.

La caritat s'alegra de veure que l'altre creix. Per aquest motiu, sofreix quan l'altre està angoixat: sol, malalt, sense llar, menyspreat, en situació de necessitat... La caritat és l'impuls del cor que ens fa sortir de nosaltres mateixos i que ens suscita el vincle de la cooperació i de la comunió.

«A partir de l'“amor social” és possible avançar cap una civilització de l'amor a la qual tots puguem sentir-nos convocats. La caritat, amb el seu dinamisme universal, pot

construir un món nou, perquè no és un sentiment estèril, sinó la millor manera d'aconseguir camins eficaços de desenvolupament per a tots» (FT, 183).

La caritat és do que dona sentit a la nostra vida i gràcies a aquest do considerem qui es veu privat del necessari com un membre de la nostra família, amic, germà. El poc que tenim, si ho compartim amb amor, no s'acaba mai, sinó que es transforma en una reserva de vida i de felicitat. Així va passar amb la farina i l'oli de la viuda de Sarepta, que va donar el pa al profeta Elies (cf. 1Re 17,7-16); i amb els pans que Jesús va beneir, partir i donar als deixebles perquè els distribuïssin entre la gent (cf. Mc 6,30-44). Així passa amb la nostra almoina, sigui gran o petita, si la donem amb goig i senzillesa.

Viure una Quaresma de caritat vol dir cuidar els qui es troben en condicions de sofriment, abandonament o angoixa a causa de la pandèmia de COVID-19. En un context tan incert sobre el futur, recordem la paraula que Déu adreça al seu Servent: «No tinguis por, que jo t'allibero» (Is 43,1). Oferim amb la nostra caritat una paraula de confiança, per tal que l'altre senti que Déu l'estima com un fill.

«Només amb una mirada l'horitzó de la qual estigui transformat per la caritat, que el porta a percebre la dignitat de l'altre, els pobres són descoberts i valorats en la seva immensa dignitat, respectats en el seu estil propi i en la seva cultura i, per tant, veritablement integrats en la societat» (FT, 187).

Benvolguts germans i germanes, cada etapa de la vida és un temps per a creure, esperar i estimar. Aquesta crida a viure la Quaresma com camí de conversió i de pregària, i per a compartir els nostres béns, ens ajuda a reconsiderar, en la nostra memòria comunitària i personal, la fe que ve de Crist viu, l'esperança animada pel buf de l'Esperit i l'amor, la font inesgotable del qual és el cor misericordiós del Pare.

Que Maria, Mare del Salvador, fidel al peu de la creu i en el cor de l'Església, ens sostingui amb la seva presència sol·lícita, i la benedicció de Crist ressuscitat ens acompanyi en el camí cap a la llum pasqual.

Francesc

Roma, Sant Juan del Laterà,

11 de novembre de 2020, memòria de sant Martí de Tours